

Hin ognar- og jarðaleysi og hin almenni stuðulin.

Ein hoyrir ofta teir, ið «sita á túrnum», sleingja út til hin arbeiðsleysa og jarðaleysa: «Hví taka tit ikki hakan í hond og fara út at velta?» Tá ið ságt verður: «Vit eiga onga jorð at velta í.» verður aftursvarað: «Hópur av træðum liggja ódyrkaðar. Menn eru fegnir við at sleppa tykkum at velta í teim.»

Já, tað er skiligt, at ein og hvør træðareigari ella bóndi heldur enn gjarna vil fáa sína grýtu og ofta undir vato liggjandi hagajorð «kultuvera» av oðrum, særliga tá ið tíðum so er stalt, at viðkomandi jarðeigari ikki hevur stundir ella hug til at fáast við uppdyrking. Dykkað jorð hevur jú fleiri ferðir so nógvu virði sum ódyrkað jorð — og er ólíka hentari, um tað skuldi fallið soleiðis, at tað kom ein tíð sum undir krígnum, tá ið jarðaprísirnar gjørdust fantastiskir, og mennu spekuleradu og hasarderadu vilt í jorðini.

Hjá honum, ið skal velta í hjá oðrum, eru korini og treytirnar har aftur í móti ikki so lokkandi. Hann fær vanliga ávíst ikki hitt besta og lagaligaasta petti. Við gott tol og eftir langa tíð kann hann fáa sprongt, ruddað og drenað so mikið í hesi hagajorð, at hann verður hjálptur við eplir til húsarhald. Men tá ið hann fer at kanna eftir, hvussu hetta arbeiði loysir seg, visir úrslitið seg ofta meir enn lunnligt: Tað eigur hann ikki, spreingievnir má hann keypa — set hevur hann vanliga ikki; hon má so vanliga keypast fyrri dyran pening. Fruktur so ikki væl — handispeilir í taging ella mójorð hava ikki allíð tær bestu vónir fyrri góðum ávokstri — kann tað bera á, at útreiðslurnar eru størri enn inntøkurnar, uttan mun til hitt mikla arbeiði og tíðarspill, maðurin hevur haft. Hevur hin jarðaleysi so ikki pening um hond — tað er tað vanliga — kann hann ikki fáa fatur á teim neyðturvulgu toðum, spreingievnir og seteplum — og so stendur hann har fastur, um hann vil royna at velta í hjá oðrum heldur enn at gera einki!

Hesar eru umstøðurnar hjá tí jarðaleysa, tá ið talan er um veltung. Og hesar umstøður eru kunnugar ollum teimum, ið «gulantir» vísa teim jarðaleysu út á træðirnar at velta. Men teir tykjust tess verri at leggja sær vonsarnar í geyma. Lívsreglan hevur jú verið tann, at hann, ið einki hevur, skal troystast, so hann, ið hevur, skal fáa meiri.

Henda lívsregla tykist ikki at vera broytt hjá okkara stýrandi monnum.

Grønka landið! verður rópt av leikum sum konum. Og er hetta rópið rætt og neyðturviligt — í hægsta stig lands gagnsligt. Men hví leggja hini verst stillaðu bútur úr, tá ið hitt almenna, teir, ið stýra og ráða fyrri borgum, fara at taka sær um reiggj fyrri at fara orð út í gerning? Hví leggja hann bútur úr, tá ið eisini verður rópt á hann at leggja uppí hetta lands gagnsliga arbeiði?

Hví, spyrja vit? Vit spyrja við tí heilaga rætti, vit eiga við at vera líka góðir Føroyingar og landsins flógvarar sum teir, ið eiga. Vit spyrja við teirri kraft, sum fylgir við rættinum, at fáa fyrri arbeiði okkara somu somdir og stuðning av landsins «midlum» sum óðalsmenninir.

Tað er rætt, at træðarmaðurin fær stuðning til at gera hitt karga og tunga arbeiði fyrri at «kultuvera» træð sína. Hetta arbeiði er oftast so tungt og lonaleyst, at hann ikki kann gera tað uttan hjálp og stuðning. Men hann eigir tá jorðina og fær groðina av henni í komandi tíðum. Hin jarðaleysi missir har aftur á móti teigin og lendi, hann við sveitabroti hevur gjørt til góða jorð. Tað er tí rangvort, og órættvíst, at hann ikki í minsta lagi skal eiga sama rætt til at fáa stuðning frá landinum, meðan hann tekur hitt fyrsta tunga takið at gera hina grýtu og virðileysu hagajorðina til góða, virðisfulla jorð. Henni honum fullan rætt, skuldi hann ikki bert átt sama rætt til stuðning, men honum skuldi verið utt framhjá stuðning ella løn fyrri sitt arbeiði fyrri annan mann og landið.

Takið hakan í hond og farið út og velti í træðum hjá oðrum. Ljóðar til hin jarðaleysa frá tingsins borði. Men hvussu livga teir góðu tingsins menn hin jarðaleysa, tá ið hitt lonaleysa uppdyrkingararbeiði skal gerast?

Meðan teir, ið eiga jorðina, skulu verða styðaðir og lóntir fyrri teirra uppdyrkingararbeiði, skulu teir jarðaleysu veltungarmenninir einki serga frá tí almenna. Samanber grein 2 í «Regler for Anvendelse af Statskassens Tilskud til Opdyrkning og Indhegning af Opdyrkningsjorde», har skrivað stendur:

«Tilskud kan kun ydes fuldstændig gennemført Nydyrkningsarbejde — herunder Vandafledning, Stensprængning med Rydning af Sten og Jordflytning — til Overfladekulturarbejder med første Aars Godsning og til Indhegning af Jord, der udtages til Opdyrkning.

Tilskud kan kun ydes til Ejere af Jordbrug eller til Lejere, som har Lejemål paa mindst egen og Hustrus Livstid.»

Tann, ið hevur, skal fáa, meðan tann, ið einki hevur, skal einki fáa, missa tað, ið hann hevur!

I hesum føri skal hin ognarleysi lata sína arbeiðsmegi til at spreingja grót, rudda og dreina jorðina hjá oðrum — og tá ið hetta sveitabrotsarbeiði er gjørt uttan viðurgjald frá eigarinum ella landinum, skal «tann, ið hevur», fáa jorðina aftur í fleirfaldadari virði.

So eru víðurskiftini hjá «proletarunum». Men nær fara teir at krevja sín rætt her á landi?

Jarðarleysur veltungarmaður.

Blaðstjóri „Føroytiðindi“!

Frændi!

Tað ger mær ilt, frændi, at tú ert so brekaður, at tú av lítum kvokki kann koma í berserkagöngd. Berserkurin hevur tað hettisliga við sær, at hann tekur til vápna tað, ið fyrri er, uttan mun annaðhvørt vápnini eru loyvilig og sámlig fyrri menning í einari mannsligari og ærligari hálmgöngu, ella tey eru uttan fyrri allar stríðslógir og reglur.

Tað er ikki góður stríðsmaður, ið fegin leggur í leik við mann, ið høgur í villum, og fýsir mær heldur ikki at leggja hvast tær, so stalt tað kann

ÚR SUÐUROY

Uppskot til skattaálíkningarskala fyri Froðbiar sóknar kommunu.

Rein inntøka aftaná barna og annan frádrátt. Gift fólk. Børnleys gift. Ógiftir forsorgjarar. Ógift.

500	50	75	100
600	100	120	110
700	150	160	180
800	200	220	250
900	250	300	350
1000	300	360	420
1100	330	410	560
1200	360	510	720
1300	400	610	880
1400	460	750	1040
1500	510	870	1200
1600	610	1000	1360
1700	760	1110	1520
1800	900	1290	1680
1900	1080	1460	1840
2000	1110	1580	2020
2100	1300	1740	2140
2200	1520	1890	2260
2300	1760	2070	2390
2400	2040	2280	2520
2500	2300	2420	2650
2600	2600	2670	2750
2700	2730	2800	2880
2800	2850	2930	3020
2900	2980	3070	3160
3000	3120	3210	3300
3200	3500	3540	3580
3300	3730	3730	3730

Inntøkur oman fyrri 3300 verða hækkaðar eins fyrri gift, barnleys gift, ógiftir forsorgjarar og ógift:

3400	3880
3500	4030
3600	4180
3700	4330
3800	4490
3900	4650
4000	4800
4100	4970
4200	5130
4300	5290
4400	5460
4500	5630
4600	5800
4700	5970
4800	6150
4900	6330
5000	6500
5100	6690
5200	6870
5300	7050
5400	7240
5500	7430
5600	7620
5700	7810
5800	8010
5900	8210
6000	8400

Allar skattainntøkur yvir 6000 kr. verða at hækka við 40 %.

flytast tær til umberslu, at tú neyvan kann hava verið at tær sjáldum, tá ið tú skrivaði greinina «Suðuroyar síðu høvundin». Eg vil tí aftur meg og einans bera upp fyrri berserkerhogg tinni!

1) Tað er rangt av tær at siga, at blað títt er ópolitisk og opið fyrri ollum flokkum, tí tú hevur sýtt mær sum einum oddamanni javnaðarflokksins innivist í blaði tinum — og oðrum við.

Tað ger mær ilt, og er tað harmiligt, at tú skalt stjórna blaði tins soleiðis, at tað ikki bert býsir innsendum antisocialistiskum greinum, men sjálvkravt uppafturtekur ymsar greinir móti arbeiðarunum og javnaðarmonnum, samstundis sum tað sýtir innivist fyrri verju og állopsgreinum frá javnaðarflokkinum.

So stalt mega eg og javnaðarmenn yvirhovur meta blað títt fyrri afturbalsblað. Hetta má tú duga at futa, uttan so er, at tú ikki er at tær sjáldum.

Um tú opnar blað títt fyrri javnaðarmanna politisku greinum á sama hátt sum tú gert viðvíkjandi oðrum flokkum,

vilja eg og javnaðarmenn allir meta tað fyrri ópolitisk og taka afturbalsorðið aftur — og kundi so borði á, at eg sendi tær eina grein hvorja viku. Okkum liggur jú á at koma á tal við fólk!

2) Tá ið «Isvirkir» var stovnað, og menn fingur sær linu- og snurraváðsbátar, tókst tú, sum hvørjum manni kunnugt, væl undir við tí. Tú mátti tá vera av teirri áskoðan, at henda frytøka var væl meint fyrri arbeiðaraflokkinn, og barst tú mær persónliga tá eingi herð orð fyrri starv mítt við «Isvirkinum» fyrri arbeiðarin og fiskimannin. Tvorturímóti. At kreppan og harðskapur soraðu hesa roynd, sum so mangar aðrar royndir eins og milliónvirkir kring heiminn, var tung lagna. Men har vóru at enda eingi ráð at taka. At tú nú hevur vent skinninum og grýtur við hórðum, er ilt at skilja, uttan so er, at tú ikki ert at tær sjáldum.

3) Eg eri limur í arbeiðsmannafelaginum her og kann standa arbeiðarunum til svors fyrri starv mítt, tí teir vita, at eg og teir, ið vóru valdir at standa

á odda í Isvirkismálinum, ginga ikki longur í arbeiðaranna «risiko» enn avgjort var á aðalfundi arbeiðaraflokksins, og at vit royndu at gera sum best.

Tað særir og harmar ongan meir enn meg, at royndin miss-eyðaðist, men er tað ein uggi, um enn fátækur, at í teim sváru kreppuárunum fall manga ferðir meiri peningur niður í arbeiðsløn frá «Isvirkinum» til arbeiðararnar enn hin tapti felagsins peningur. Hetta veist tú, frændi, uttan so er, at tú ikki ert at tær sjáldum.

4) Tú, ið hevur prentað «Isvirkisins» lógir, mátti minst, um tú vart at tær sjáldum, at direktorlonin í «Isvirkinum» ikki var 20.000 kr., men 5000 kr. + 1 % eins og at eg ikki tók stjórasessin, men varð valdur á hann á aðalfundi. Eg tók við valinum fyrribils, ið kann vástast við svørtum á hvítum í míni permisiónarumsókn, har eg undirskrifaði, at tað var mín avgjorda áttan at taka herarastarvið upp aftur, tá ið permisiónartíðin var úti.

At eg í mínum starvi við «Isvirkinum» sætaði mær sjáldum fyrst, kann ikki sigast. Eg eri tessverri, av «Isvirkisins» ávum, ein skuldabundin maður.

Alla ta fyrstu tíðina arbeiði eg fyrri «Isvirkir» fyrri onga løn, og hóast eg sum stjóri «Isvirkisins» hevði ræði og makt til at galda mær sjáldum løn mína fyrst, gjordi eg tað ikki, fyrri at ríndast kundi arbeiðarunum mest moguligt av arbeiðsløn teirra. Hervið kom eg at tapa yvir 8000 kr. í «Isvirkinum». Sum tessverri ein av «Isvirkisins» stóru kreditorum mátti tú vita hetta, um tú vart at tær sjáldum.

P. M. Dam.

Tíðindi.

Tvøroyri.

Skipini

eru nú summi klár at sigla. Verður veðrið gott, verður óivað ikki leingi til tey hetta «veingirnar» og flyta vestur um hav. Fitt av fremmandum sjómønnum sæst longu á Tvøroyri.

Saltðampari

ligger og lossar á fróðinum. Slupurnar liggja kring hann sum ungar um ungammuna.

Frá Sunnbø

frættist, at menn har ikki vilja geva upp skattainntøkurnar sum mótmæli móti at galda skatt til skúlan, ið bert ein lítill partur av børnunum ganga í. Hin størsti parturin av børnunum varð tikin úr skúlanum, tá ið Sunnbingar ikki fingi tann lærara, teir vildu hava.

I Porkeri

er skattaprocentin 14.

Hin sjolestaði

trolarin, ið vit greiddu frá í næstseinasta blað, er nú afturgjörður.

Sak

er vorðin millum bjargingarmenninar av tí neyðstadda trolaranum og eigararnar ella rættari sagt «assurancufelagið», ið ikki vil galda bjargingarmönnum meiri enn vanligja løðsløn. Teir krevja reinan triðjung.